

Gerard de Jong
Een bewogen doorzetter
directeur Rudolphstichting 2000-heden

Een interview met Gerard de Jong, de huidige directeur van de Rudolphstichting, vind ik bijzonder. Eind vorig jaar leerden we elkaar kennen. Ik had tijdens dit eerste gesprek het idee dat hij graag wilde weten wat voor vlees hij in de kuip had. Het gesprek verliep in een bijzonder prettige sfeer. Ik heb hem de afgelopen maanden leren kennen als een bewogen mens en een doorzetter.

Normaal gesproken begin ik een interview met de vraag: “Vertel eens iets over jezelf, over je achtergrond of een variant daarop.” Vanuit dat begin wordt het gesprek opgebouwd en ontstaan de verhalen. Dit keer begin ik het interview met een vraag over de organisatiestructuur, de verantwoordelijkheden en de samenhang. Er zijn zoveel zorgaanbieders actief in De Glind, dat maakt mij nieuwsgierig naar de regie op het geheel in het jeugdorp. Wat voor invloed hebben het huidige bestuur en de directeur van de Rudolphstichting op al deze zorgaanbieders? En hoe staat het nu met het gedachtegoed van dominee Rudolph? Gerard begrijpt mijn verwarring en vertelt.

‘Vereniging tot verzorging van kinderen; De Rudolphstichting’

“Tot begin jaren negentig was de Rudolphstichting eigenaar van jeugdorp De Glind en verantwoordelijk voor de jeugdzorg die er geboden werd. Dat is nu wel even anders. Om duidelijk te maken wie waar verantwoordelijk voor is, moet ik terug naar de beginjaren. De Rudolphstichting is vanaf haar oprichting in 1927 altijd een vereniging geweest. De leden van de vereniging zijn momenteel ruim 900 diaconieën van de Protestantse Kerken in Nederland (PKN). Feitelijk is het centrale aanspreekpunt voor de diaconale leden het Protestants Dienstencentrum in Utrecht. Voorheen was dat het Algemeen Diaconaal Bureau van de gereformeerde kerken in Leusden. De vereniging heet officieel ‘Vereniging tot verzorging van kinderen; De Rudolphstichting’. Zij is nog steeds de eigenaar van het kapitaal, zeg maar de gebouwen, de grond, etc.. De vereniging heeft een toezichthoudend bestuur en de dagelijkse leiding is in mijn handen.

Sinds 2000 ben ik in dienst bij deze werkgever. Met een klein professioneel en loyaal team werken we aan het realiseren van de doelstellingen van de vereniging. Dat we maar een klein team van medewerkers hebben heeft te maken met de splitsing van taken. In 1994 werd de Stichting Bredevoort opgericht en zij nam de uitvoering van de jeugdhulpverlening op zich. Die Stichting fuseerde in 1999 met andere instanties tot de Leo Stichting Groep. De huidige naam luidt Intermetzo. Vanaf 1994 is de vereniging niet meer verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Vanaf dat jaar richtte De Rudolphstichting zich op het beheer van de grond, de gebouwen en de voorzieningen in De Glind alsmede op het ontwikkelen van vernieuwende jeugdzorg projecten in en buiten De Glind. Het mag duidelijk zijn dat de stap die toen gezet is door onder andere mijn voorganger Constant Goede en het toenmalige bestuur de redding is geweest van het jeugdorp. De diverse bezuinigingsronden en de verandering van inzichten in de samenleving, dus ook in de jeugdzorg, dwongen het toenmalige bestuur en de directie ertoe deze stap te zetten.

We zijn partners in de jeugdzorg

Ondanks het gegeven dat ik feitelijk geen zeggenschap heb over het beleid van de zorgaanbieders die gebruik maken van de faciliteiten van het jeugdorp zijn er sterke principiële banden die ons binden. In de eerste plaats is dat het dorp zelf en de faciliteiten die ter beschikking staan en in de tweede plaats is dat de gedeelde visie die we met elkaar hebben op de jeugdzorg. Dat verbindt ons. We zijn partners in de jeugdzorg. Dat vraagt ook om een andere vorm van leiderschap gebaseerd op

overleg en samenwerken. Mulder en Goede waren directeuren die hier als een soort burgemeester hebben gewerkt. Beiden waren erg verbonden met het jeugdorp. Dat kon en moest toen ook omdat zorg en beheer, wonen en werken niet losgekoppeld waren van elkaar.

Initiatiefnemer van projecten die passen in het gedachtegoed van dominee Rudolph

In dit dorp draait het nog steeds om zorg voor jeugd. Onze basisfilosofie 'steun geven aan jeugdigen die in de knel zitten', staat nog als een paal boven water. In de afgelopen 20 jaar hebben we ons opgesteld als ondernemer. Niet als ondernemer met commerciële belangen, maar als initiatiefnemer van projecten die passen in het gedachtegoed van dominee Rudolph. We initiëren en faciliteren projecten en we hebben daarbij een stimulerende rol. We werken altijd samen met jeugdzorgorganisaties. Dat is de huidige kracht van De Rudolphstichting.

Nieuwe vormen van jeugdzorg baseren op oude principes

Ik kom uit een boerengezin. Van huis uit ben ik katholiek opgevoed en ik wilde altijd missionaris worden. Eén zijn met de natuur speelt ook een belangrijke rol in mijn leven en dat heeft mij gevormd als mens. Ik heb een tijdje in de tropen gewerkt maar had moeite met de taal. Dat frustreerde me en ik ben terug gegaan naar Nederland. Ik werkte als sociaal wetenschapper op het ministerie van landbouw en daar kreeg ik op een bepaald moment te maken met het project 'landbouw en zorg' geïnitieerd door De Rudolphstichting. Ik opereerde in twee werelden landbouw en zorg en ik raakte geïnteresseerd in het gedachtegoed van dominee Rudolph. Hij koppelde immers ook de zorg aan de landbouw. Je kunt zijn tijd uiteraard niet vergelijken met de huidige, maar het idee erachter sprak me aan. Ik wilde ook verder borduren op het idee van dominee Rudolph. Nieuwe vormen van jeugdzorg baseren op oude principes. Dat trok mij erg aan.

Dat ik aangenomen ben als directeur verbaasde mij. Ik denk dat Constant Goede daarin een belangrijke rol heeft gespeeld. Hij kende me vanuit het project 'landbouw en zorg'. De vereniging had wel een rijke historie, maar haar nieuwe positie was nog niet uitgekristalliseerd. Het diaconale werk, de innovatie en ontwikkeling, zonder de uitvoerende jeugdzorg moest nog vorm krijgen. Het bestuur waar ik mee samenwerk heeft veel ervaring en het is een enthousiaste club mensen, waar ik prima mee door één deur kan. Toen ik de functie kreeg was ik het enige personeelslid. Dat voelde wel vreemd. En de samenwerking met een katholiek? Dat levert geen enkel probleem op ondanks de gereformeerde achtergrond van de vereniging. We werken vanuit een christelijke filosofie en dat is in de honderd jaar na het overlijden van dominee Rudolph niet veranderd. Dat dominee Rudolph niet vergeten is, zie je wel aan al die portretten die door het personeel van De Glindster zijn opgehangen in verband met de festiviteiten. Dat doet mij trouwens denken aan het originele portret van dominee Rudolph. Dat hing van oudsher in het "hoofdgebouw" (Glindse kantoor van Intermetzo), het oude jongenspaviljoen. Het schilderij was op een gegeven moment verdwenen. Dat gaf de nodige beroering. Het bleek verstopt door de toenmalige bestuurder. Hij was van mening dat door alle organisatorische veranderingen het portret daar niet meer op zijn plek hing. Tijdens een kleine officiële gebeurtenis heeft hij het doek vervolgens overhandigd aan Rudolphstichting. We hebben het laten opknappen en nu hangt het in De Glindster, ons gemeenschapsgebouw.

Mooi aan de afgelopen veertien jaar

Wat ik mooi heb gevonden in de afgelopen veertien jaar is, dat we ons als organisatie niet af hoeven te vragen waartoe wij hier op aarde zijn. Dat is volstrekt helder. Lees onze missie maar. We hebben gekozen voor kwaliteit en verbreding van zorg voor jeugd in het jeugdorp. Kijk bijvoorbeeld naar het Kinderhospice en het project 'De Wijde Mantel'. De 'Wijde Mantel' is bedoeld voor ouders of pleegouders van kinderen met een dubbele handicap, waardoor thuis wonen bijna onmogelijk is, maar op deze manier kan het wel. Deze woonvorm is uniek in Nederland. Ook hier geldt dat 'De Wijde Mantel' een zelfstandige organisatie is met een eigen bestuur. Het complex is nog steeds

eigendom van De Rudolphstichting en we hebben kennis, tijd en geld in het project gestoken. Zo zijn er meer voorbeelden te noemen.

Een menselijke maat in De Glind

Verder wordt hier in De Glind nog met een menselijke maat gemeten en je hebt altijd te maken met mensen die bezield zijn. Het is te overzien en het is kleinschalig. Dat de uitvoerende zorg is losgekoppeld van het beheer, maakt het lastig maar ook boeiend. Ik merk dat de nostalgie naar vroeger op De Glind sterker is dan op andere plaatsen, maar de tijdgeest is ook aan De Glind niet voorbijgegaan. Daar heeft de saamhorigheid onder te lijden gehad, zoals ook elders in den lande. Dat neemt niet weg dat we na moeten denken over de samenhang en nieuwe energie zullen moeten creëren, vooral in de relatie tussen zorgaanbieders, bewoners en ideële vastgoedbeheerder. Ik denk dat we allemaal hetzelfde nastreven, maar over de weg erheen verschillen we weleens van mening. Ook de overheid maakt het ons niet altijd gemakkelijk.

De afgelopen 10 jaar heb ik mij op afstand gehouden van de uitvoerende kant van de zorg. Ik merk dat ik daar in de loop van de tijd toch anders over ben gaan denken. Mijn rol daarin binnen het Glindse zal wat dominanter moeten worden. Ik zal een voorbeeld geven. Als Rudolphstichting c.q. jeugdorp De Glind hebben wij in het verleden, net als andere organisaties, te maken gehad met kinderen die zich hier niet veilig hebben gevoeld door uitbuiting of andere vormen van misbruik. Tot 1994 waren we zelf verantwoordelijk voor deze situaties. Formeel ben ik dat nu niet. Als er iets binnen dit domein plaats vindt of plaats heeft gevonden, dan zullen jeugdzorginstellingen die gebruik maken van de faciliteiten van het jeugdorp dit zelf afhandelen. Maar de wijze waarop ze dat doen is ook van invloed op anderen in het dorp. Ik vind het van belang dat binnen dit domein helder is welke spelregels ieder hanteert en dat ook dezelfde spelregels worden gehanteerd. Dat vraagt overleg en het in gesprek gaan met partners. In het uiterste geval, maar dan praat je over een fundamenteel verschil van inzicht, kunnen we een overeenkomst opzeggen. Dat vraagt alertheid van mijn kant, want de veiligheid van de kinderen is voor mij erg belangrijk.

Direct contact met jongeren met pizzasessies

Er is nog een kant aan het verhaal. Dat is mijn contact met de bewoners en jeugd. Ik zal voor veel bewoners en zeker de jeugd geen bekende persoon zijn zoals Mulder of Goede dat waren. Ik heb niet automatisch contact met hen. Ik beseft dat ik daardoor een voedingsbron mis. Die heb ik mij laten ontnemen door de splitsing van taken en doordat ik niet in het dorp woon. Toch vind ik die loskoppeling van wonen en werken wel goed. Daardoor krijgt het jeugdorp meer het karakter van een dorp. Om mijn zichtbaarheid wat te vergroten hebben we vorig jaar pizzasessies georganiseerd met jongeren. Je hebt daarbij direct contact met de jeugd die je normaal vaak niet ziet en er komen goede ideeën uit voort. Ook het renovatieproject van schateiland is een mooi voorbeeld van direct contact. Een groepje jongeren is met eigen ideeën aan de slag gegaan. Dit soort initiatieven steun ik van harte. Ook de oud bewoners vormen een belangrijke voedingsbron. Kijk naar je eigen rol als vrijwilliger in het deelproject verhalen- en fotowebsite binnen het kader van de 100 jarige reünie. Wat er is gebeurd rondom dit verhalen-project had ik nooit kunnen bedenken en bevroeden. Het heeft een grote impact en dit project verbindt het verleden, heden en de toekomst.

Een hoogtepunt is de start van Gezinshuis.com

Een absoluut hoogtepunt voor mij is de start van Gezinshuis.com. Het was een initiatief van De Rudolphstichting, Joozt-LSG (huidige Intermetzo) en Gerard Besten. Sinds 2008 is Gezinshuis.com een zelfstandige stichting waarmee we nog steeds intensief samenwerken. Gezinshuis.com heeft veel vernieuwing en ontwikkeling op gang gebracht bij het werk met gezinshuizen. Gezinshuis.com is een franchise formule waarbij gezinshuisouders, in plaats van werknemer, kleine zelfstandige ondernemers zijn geworden. Met dit concept is Gezinshuis.com toonaangevend in Nederland.

Inmiddels zijn ze al in heel Nederland actief met meer dan 80 gezinshuizen. Om de kwaliteit van zorg binnen gezinshuizen te waarborgen hebben we samen met een vijftal organisaties, waaronder De Rudolphstichting, Gezinshuis.com en Intermetzo, een keurmerk voor gezinshuizen ontwikkeld. Dit keurmerk garandeert dat de kinderen en jongeren die worden opgevangen in een gezinshuis kwalitatief goede zorg krijgen. Tegelijkertijd laten de gezinshuizen middels het keurmerk aan de buitenwereld zien dat zij kwaliteit van zorg belangrijk vinden en ernaar streven om hun handelen en werkwijze zo transparant mogelijk te maken. Op deze ontwikkelingen ben ik trots en dat vind ik goed rentmeesterschap van bewezen waardevol werk .

Trouw aan ideeën van dominee Rudolph, maar wel aangepast aan deze tijd

Je vraagt mij nu of wij de jeugd voldoende handvatten hebben meegegeven om te kunnen functioneren in de maatschappij. Dat vind ik een moeilijke vraag omdat ik de afgelopen veertien jaar in een andere positie heb gezeten dan mijn voorgangers. Als ik kijk naar bijvoorbeeld de televisie uitzendingen van de Vierdaagse van Nijmegen en ik luister naar de gesprekken die Hella ter Wijst voert met deze jongeren, dan denk ik, ja ze hebben voldoende bagage meegekregen om zich staande te houden en zich te ontwikkelen. Juist ook doordat ze gewoon mee kunnen en mogen doen in het leven in het dorp. Ik ga in ieder geval voor de kinderen in dit dorp en voor de gemeenschap en we blijven trouw aan de ideeën van dominee Rudolph, maar wel aangepast aan deze tijd. We zullen blijven stimuleren, initiëren en faciliteren in en buiten De Glind. Als Rudolph nog zou leven dan zou hij nog steeds trots op ons kunnen zijn. De Glind is een pracht dorp met een uniek karakter.

De bijdrage van mijn voorgangers

Als ik kijk naar mijn voorgangers dan kan ik zeggen dat ze allemaal een cruciale bijdrage hebben geleverd aan het jeugd dorp zoals het nu is. Dominee Rudolph is gezichtsbepalend geweest, de man met het ideaal. Dominee Vogelaar was de ontginner en pionier, een bevlogen werker. Geleijnse was de man die structuur aanbracht, ook de man van de tucht. Haalboom heeft niet echt een stempel op het geheel gedrukt, hij was maar kort directeur. Mulder heeft de basis voor de professionalisering gelegd, waarmee er meer aandacht voor het welzijn van het kind kwam. Constant Goede voelde zich verbonden met De Glind, hij woonde niet OP De Glind, maar IN De Glind en hij vond dat je de kinderen niet los kon zien van hun ouders. Vanuit dat perspectief gaf hij de organisatie vorm. En ik? Dat is aan anderen om over te oordelen. Mijn positie vraagt in ieder geval om een andere vorm van leidinggeven. Mijn leiderschap is gebaseerd op samenwerken. Waarbij het gedachtegoed van dominee Rudolph voor mij nog steeds actueel is en richtinggevend is in mijn handelen.”

Gerard de Jong, 18 juli 2014